

ایلو پنه غاتیا

2 میکوپنه

نوشتا تک: لمی بولی تا شوندارى و نناز موار یک
(غنخوار حیات)

3 میکوپنه

نظم: مُستی قدم
(گل خان نصیر / حمید عزیز آبادی)

4 میکوپنه

ورنا گل: نوری ناشار بے پد؟
(سراج شین)
خزم: احسن خارانى
(بہاول نسیم ہنگروٹی)

5 میکوپنه

افسانہ: کنامہر آتا ڈیہاٹ دترنا گندء
(عبدالرازق سرپرہ)
افسانہ: اسرہ فوٹو اس ٹوک ء، اسرہ خن اس خوشی
(غلام اللہ شاہوانی)

6 میکوپنه

حوال: قلات: لمی بولی تا جہانی دے نارداٹ مچی
(قیوم بلوچ)
افسانہ: گنا خلق انا میر
(شہزادہ بابل جان)

7 میکوپنه

جارج: ”پھر چلا مسافر“..... بلوچستان ناسفر نامہ
(عبدال مطلب مینگل)

غزل: دلجہ لطیف الملک بادی بلی بلوچ

8 میکوپنه

سیل و چکر: زیبا غاکمران
(انجینئر جمیل احمد کرد)
نظم: عثمان میر (حب)

ہفتگی

All About #Brahui

کوئٹہ

براہوئی نابابت
براہوئی ٹی

تالار

بے چکار مروک آ انسانى ويل

(شوگل)

انسانى شوندارى نا سوب آن ہراڑے آسرائى تا کسراس
ملنگانے، ہموڑے بندغ نا چندا کن پین کبى ويل آک با
پٹوک سلوک اریر۔ داویل آحيٹ غٹ آن بھلا ويل ماحولى
آلودگى نا۔ ہراڑان نئے بیرہ بندغ نا جان جوڑى کن ويل
آک ودی مسنوبلکن دے انا باسنی ءو تروک آليم ”اوزون“
ء ہم ہندا خسن نساں رسیگانے کہ ڈغار نا ٹپرچر و دسا کنگنگ
ء۔ ہراڑان توانائى نازيات کاریم اٹ انگ نا گرج آک
ودانو، ہندن گلیشتر آتا دیہ متنگ نا سوب آن دنیا ءو کاپ آتا
گرٹى ہم گھیر کرسا۔ ہندن کنوئى دیرانا کمبوتى نا ويل ہم
غٹ آن بھلا ويل گوندنگ انگ ء۔ رپورٹ اسے نارداٹ
مچ آدنیا ئى کنوئى آگرا تا کمبوتى مون تنگ انگ ء۔ کروڑ آ
بندغ آک لنگڑى و بیگنی نا گواچی ء کشت و کشار و ہڑ دے
نا کاریم نا گرا تا واپار تون گندوک بھلا بھلا ادارہ خاک
ارب آروپى تا کشا تے کنگنگ ائى ء۔ ودانا زہم دن تمنگ ائى
ء، کہ کروڑ آ انسانک لنگڑى و بیگنی نا گواچی متنگ ائى ء۔
ہڑ دے ئى آ گرج انا گرا اک لس بندغ نادو آن مرمرسا ء۔

دنیا دا وخت اسکان انسانیت نا اے ہندا سرمتنے کہ انسان
گرا تیان ایڑ تر مرے۔ راستی تو دادے کہ ایو ہم گراک

ہینکار و شوگلار عبداللطیف قلات پرنٹرز ٹیل روڈ کونستہ خان ہینک کرسا 302
فیر 1 یونیورسل کمپلیکس جناح روڈ کونستہ خان تالان کرے

زمانہ ٹی ہنداشان عتبا

براہوٹی بلوچی زبان عتبا

زائیکا راک پارہ کہ ”اللہ پاک نا پارہ غان کل آن بھلا تخلیق انسان واوکان گڈ انسانی بولی ع“ بولی انسانی جون اٹ ہمو علامت آتا مجموعہ پارہ کہ ہرانامک اٹ بندرغ تینا جوزہ واحساس آتا درشانی عکیک۔ ہندا وٹلمئی بولی بندرغ عتینا لمہ نا پارہ غان میرات اٹ ملک۔ زوت آہیت اسہ اخباری مضمون اسے نارداٹ دنیا ٹی کم ود فہت ہزاراسکان نا کچ بولی پانگہ۔ پوسکن آ دوراٹ وخت اس کہ دنیا اسہ آفاقی خلق اسے نادر وٹم اٹ مون آبس وداسہ دا آفاقی خلق آن ہم چنک مرسا آفاقی کوچہ Global Street اس مسے۔ تو دانی چندی بولیک ختم متنگ نا پارہ غابگ ع۔ یات سلسلے کہ 21 فروری 2009ء ٹی شینک مروک بی بی سی نا اسہ رپورٹ اسے ٹی نالمئی بولی براہوٹی ع ہم گڑٹی نا گواچی بولی تالڑاٹ اوارکنگاس۔

زبان امرچٹک ختم مریک؟ دا اسہ جتا عثرہ اس مروکہ زبان ع اونا میڈیا ٹی شینکاری و تالانی سگ و گشادایک، اگہن تینا قومی زبان بلوچی و براہوٹی نا حوالہ غابہیت کین تو ایونودوراٹ کہ بولیک مون مستی میڈیا نا پڑ آ شون بلنگ ع، کہ عمرانا رداٹ ہرن تو چندی زبانک سننے آن پدبسر، ولے داسنے پذیرائی داسوب آن رینگا کہ اول داسنے سرکاری کاٹم خواجی دوٹی کس، وایلو پارہ غا دا زبان تے شینکاری تالانی نا اسہ شاییت ع میڈیم اس دوٹی ع، ہندا ڈول اوبولیک تعلیم و تدریس اٹی اوار ع، ہراڑان دا زبان تا ادب ہم شون بلکنے۔

اگہن سرحال ع تالان کرسا بہیت کین تو اقوام متحدہ نا چارٹر نا رداٹ ہراسہ راج و انسان عتینا لمئی بولی ٹی تعلیم دوٹی کنگ (خواننگ) نا حق دوٹی ع۔ لمئی بولی ٹی تعلیم نا باروٹ پی آ زائیکا کسورناہید لکھک کہ ”چناہمو بولی ٹی زوت گڑا تے بیل کیک، ہرابولی اونا بنائی چاگڑو اٹی اودے رسینگ۔ داڑان پچ بدر

نوشتانک

لمئی بولی تاشونداری و ننازمواریک

زبان تیت خواننگ ناسوب آن چنانا فکری ردوم گٹو مریک، نفسیاتی وٹاٹ چنانا سوچ اک کورگنگ سلسلہ کہ چنا اڑاٹی پین بولی اسے ٹی بہیت کیک وخت اس کہ اودے اسکول آہیتنگ تو یکدم اسہ جتا غزبان اس اونا مون آبریک ہراڑان چناہمکہ مریک۔

..... غمخور حیات

بھیم نا گواچی مرسا وٹنی پیمانگی سیٹی اختہ مریک، اونا اظہار آجو متک، ننا اسکول آہیتنگ کا نودی رکھ آتیاں پدہم لٹ کٹائی و بیداد داسکان برجاء، اونا اسٹ انگا سوب ہم ہندا دے کہ چنا اونا لمئی بولی نا جاگہ غا بدر بولی اسے ٹی زوراٹ خواننگک و بدر بولی ٹی تروک آسج آتے اونا ذہن زواس ہرپک، سرپند متک و استاد اوتیا زوراک کیک۔ چنا ع زوراٹ خواننگک۔ د عمل آن چنا تینا مشاء نا جاگہ غا پین اسٹ نامشاء ٹی بند مریک اودے ہمو گڑا دوست بک، ولے لٹ وچرنگ نا زوراٹ پارتنگک تو مدامی بدر بولی ٹی بہیت ودرشانی نا وخت آ چنا خلیس وھیم نا گواچی خٹنگک۔

ہندا ڈول پنی آ زائیکا رابوا الکلام آزاد لکھک کہ ”لمئی بولی ٹی تعلیم نا مثال ہندن ع کہ بادام ع پانچ اونا ملی ع ایت ہرادے چنا بھاز مزہ ٹی کنیک و مون مستی خواہک ہم، وخت اس داناچ بدر بولی ٹی تعلیم نا مثال چنا بادام اس پچ اتون اوار تینگے کہ اودا دے تیت پانچ ملی ع تے دوٹی کے کئے تے، دا ڈول چنا نا گشاد وٹس اف کہ بادام ع پانچ اونا اصل ملی ع دوٹی کے بلکہ او تنک مریک بادام نا پانچک اٹی بے سبب مریک ولدا چنا د عمل آن پد سنے بادام نا اصل تام ع چاک سنے کہ اودے دانا فاندہ رسینگ۔“

اسہ پین کالم نگار اس مدر اقبال بٹ لکھک

افس۔ بولی وادب اٹی فرق ع، ہنا گور آخس کہ نوشت مون آبریک اوسنے ٹی گیشتر ادبی نوشت ع، ڈن پچ متنگ کپک کہ راج اٹ ساڑی ہر بندرغ ادب ع پپہ مرے یا ادب تون اُسٹ خوانی تے۔ اگہن بولی ٹی تعلیم تینگک تو دارجان ہم بدل مریک۔ ڈن کہ سندھی ٹی پرائمری آن سندھی کتاب اک اوقتا نصاب اٹی ساڑی عتو اوقتا چنا تینا ادبی، سیاسی زائیکا راتے چاک کہ اوقتا ہندا زائیکا راک اوقتا نصاب اٹی ساڑی ع، ہر سندھی ع شاہ عبداللطیف بھٹائی نا ”شاجو

اوک نصاب ع بھاز تیزی ٹی پپہ مریرہ اوقتا Concept زوت اس کلیر مریک۔ ہندن ہمو ملک آتے بنگے ہراڑے تعلیم لمئی بولی ٹی تینگک اوقتا خواننگک نا کچ 80 سند رسد اسکان ع۔ اوک نصاب ع بھاز تیزی ٹی پپہ مریرہ اوقتا Concept زوت اس کلیر مریک۔ ہندن ہمو ملک آتے بنگے ہراڑے تعلیم لمئی بولی ٹی تینگک اوقتا خواننگک نا کچ 80 سند رسد اسکان ع۔ اوک نصاب ع بھاز تیزی ٹی پپہ مریرہ اوقتا Concept زوت اس کلیر مریک۔ ہندن ہمو ملک آتے بنگے ہراڑے تعلیم لمئی بولی ٹی تینگک اوقتا خواننگک نا کچ 80 سند رسد اسکان ع۔

وادقلاقی، ملا مزار بدوزی، خلیفہ گل محمد نوشکوی، آزات جمال دینی، ماما عبداللہ جان جمال دینی، شہید صبا دشتیاری، مبارک قاضی، میر عاقل خان مینگل، کفایت کرار، منیر جان بادی، منیر مومن، ڈاکٹر شاہ محمد مری عتپہ۔ ہندن اگہن لمئی بولی ٹی نصاب اس مون آ بریک تو اٹی پیرہ دا خانہ پری ہم گچ اس اف کہ لمئی بولی نا کتاب اسے بلکہ اونی آب انا ہم جوان خیلداری مرے۔ ہراننا زبان، ادب، دودر بیدہ، سیاست و تارخ نا جائی نمائندہ زائیکا راک ع، اوک نصاب اٹی ساڑی مریر۔ نصاب روایتی اسکولنگ ناسٹم اٹی مف کہ ہراڑان چناک منفی سوچ نا پارہ غا کارہ ڈن کہ داسہ نا نصاب اٹی اسلام، اسلامی تاریخ ع اسل مسخ کرسا پیش کنگا نے۔

ستراط پاک۔ ”تعلیم ہمو عمل ع پارہ ہراڑان کس انا زنداٹ مثبت ع بدلی اس مریک۔“ تو دا بہیت انا تناظر اٹی اگہن ساڑی اسکول نا نصاب ع ہرن داٹی پیرہ تعلیم ساڑی ع بدلی نا عمل، مثبت شعوری سوچ ساڑی اف۔ د تعلیم آن پیرہ اسہ تا بعدار عکمرک اس، رشوت خور ع بیور کریت اس ودی مریک، راجی کارندہ و مخلص ع زائیکا ر ودی متک۔ اگہن بولی کن نصاب جوڑ مریک تو اونی ایونودوراٹا خواست اک، ننا راجی شونداری کن مثبت شعوری سوچ و فکرانا نوشت اک ساڑی مریر۔ اونی ننا راجی دودر بیدگ، ننا چاگڑو ننا راجی نوشکار و ادیب خرم خواجہ غاک ساڑی مریر۔

مون مستی اگہن لمئی بولی ٹی تعلیمی فاندہ غاتیا بہیت مرے تون دا پانگ کینہ د عمل آن سنے ہر پڑا آسرائی دوٹی مریک ننا ہر نوشت لس مخلوق نا آسانی ٹی ہمو وٹ تالان متنگ کیک، ہراڈول ایونو اردو یا انگریزی ٹی کتاب، اخبار و رسالہ غاتا مارکیٹ ع، دا بہیت ہرکس نا تینا جندا اسلاہ ع کہ چندی شرفمند اک داپارہ کہ:

3 میکوپنہ غا برجاء

نظم

مستی قدم

.....گل خان نصیر

.....بدل: حمید عزیز آبادی

کہ ظالم آتا زخم اٹی
مرے نما سرہ قلم
واہم روان، مٹ خلیس
اسل پیدا مٹے قدم
اے پوچھ خیسن آ پڑ آ
قدم قدم مرکز روان
ٹوٹک و تیر و توپ و بمب
شہر نا کاٹم آ اگر
جگر و اُسٹ کپ مرے

گروک، پڑ، واہو اٹی
تہار آتا مرے سوب
ڈغار ہشتکے لار کے
مرے زمان با ادب
میار اسے خلیس خوف
قدم قدم مرکز روان
اگر او پتے کاٹم آ
غضب، غضب، ستم، ستم

قدم قدم مرکز روان
مرکز دلیر پہلوان
وطن نا تینا شان اکن
کرک نی ندر مال جان
نی اوتا ننگ و لچ اکن
کہ سدھ کاٹم آ، بہ کان
اے مزل آتا سہب اکن
قدم قدم مرکز روان
گر آزمان آ کاٹم آ
او پتے تے کے غضب

(زبان و ادب ناپڑا ترجمہ نا اہمیت آن من منگ مفک۔ ڈنکے ”ٹیگور“ ہر اکہ بنگال نا عظیم انگادانشور و شاعر کس۔ اودے نوبل انعام ہونم رینگا ہراوخت اوتا بنگالی زبان اٹی نوشتہ مروک آ پنی آلظم ”گیتا انجلی“ انگریزی ٹی مٹ مرسا یورپ نا خواندہ غاتا مون آ بس۔ گل خان نصیر بلوچستان نا نمائندہ شاعر و تاریخ دان گوندھلک۔ گل خان نصیر ناکیشتری شاعری بلوچی ٹی، وے اور ابراہوٹی، اردو ٹی، ہم شاعری کرینے، واسہ نا پولکار و نو شکار اک داردا ٹنگ خلک کر گل خان نصیر بلوچی آن ایلو زبان ہیٹ مٹ کنگے۔ ودا چراٹ کبھی پولکار اک مونی بسو۔ ”حمید عزیز آبادی“ ہم میر گل خان نصیر ناظم آتا منظوم براہوٹی مٹ و بدل آ کرینے، ودا ہم ہندارداٹ اسہ کوشٹ اسے کہ گل خان نصیر نارودو بلوچی ٹی مونی بروک خیال آتے براہوٹی زبان ناہرشت پیر فنگے۔: شولکار)

خنگ کن کس آ مٹ جگر
مرے روان دتر نا جو
خنے اے آزمان اثر
دا موٹ و نمر آتین
قدم قدم مرکز روان
غلامی آ دا زندگی
بلوچ آتا مرے حرام
دا شان اف بلوچی آ
کس اس نا او مرے غلام
بلوچ انا چناتے دا
نصیر انا مرے سلام
کرک نی بوز بیرک آ
قدم قدم مرکز روان
(پند۔ 276-275۔ کاروان کے ساتھ)

لمنی بولی تا شوندری

ونناز مواریک

.....2 میکو پند خان برجا

ایلو نسل آسر مفک تو زبان نورمریک، زبان ایلو دور واری ایلو تاریخ آسر مفک۔
• تینا چناتے آراتے ٹی تینت تینا زبان تے خوانفن۔
• تینا چندا لکشی بولی ہیٹ لکھن وخوان، اسہ ایلو ویکسٹ میج ہم تینا بولی ہیٹ کین۔
• سوشل میڈیا ٹی زیات آن زیات تینا چندا نا لکشی بولی تا کتاب، تران، باگل، حوال تے شینک کین۔
• لمہ وایڑہ تے داسر پدی ایتن کہ بدر بولی ہیٹ ہیٹ کنگ تینا رشتہ غاتا پین تے ایلو زبان ہیٹ پانگ آن نازبان ختم مریک، بایدے ہرا لوز ہرا پین نون نازبان تے ایلو ٹی ارے تون ہمودے ہیٹ اٹ اتین، دا شوندری اس فچ اف کہ نون زوراث انگریزی یا اردو ٹی ہیٹ کین۔
• ادبی و سیاسی، طالب علم تنظیم آک، تینا زبان تا اہمیت و شرف نا حوالہ غامدا سرکل و سیمینار ڈالتر۔
• ادبی و سیاسی تنظیم آک تینا چندا لکشی بولی ہیٹ کتاب شینک کنگ کن حکمت عملی جوڑ کیر۔
• براہوٹی و بلوچی زبان تے اسہ ایلو آن مٹ (ترجمہ) کنگ کن لکھ عمل اس شون نازبان نا ایلو پد رچ اسکان سر مفک۔ زبان ایتن۔

ٹی اسٹ ارٹ اس مرور۔ نقاد اسیکا لے کہ نوشت نارواج لس مرے نوشت نا کچ و دے ولدا او بروے کے۔ اگہ گڑاک بھاریکا مون آتھوک مریرہ گڑا اوفتے ٹی جوان یا نور نا چانٹی منگ کیک۔ دامنه کتاب اٹی بروے زور غنی ناگپ اسے۔
دافتون اور خلقی ادب آہم کم بھازاگہ کاریم مسنے اودے ہم نون آب اٹ پانگ کینہ۔
ڈن کہ پٹ و پول نارداٹ ڈاکٹر عبدالرحمن براہوٹی نا کروک آ کاریم تے پین تالانی تنگ و مون مستی شینک کنگ نا گرج ساڑی آ۔ ڈاکٹر عبدالرحمن نا چندی کتاب آک نا نصاب ناٹھ اٹ اور منگ نا آب آ آریر۔
دافتون اور کل آن بھلا رانگی دادے کہ زبان نا اہمیت ہمو وخت زیات و دک ہراوخت زبان اس روزگار و زرگزراں نا وسیلہ مرے۔ اگہ زبان اس روزگار نا وسیلہ مفک، زبان نا کمرشل و بلیو اف تو مخلوق اودے اہمیت تفک اینا اگہ انگریزی زبان تیوی دینا ٹی تالان آ تو روزگار نا وسیلہ آ، ہندارڈان بیوس مرسا ہر بندخ انگریزی ہیل کنگ آ۔
ننا بولی ٹی تعلیم ننا زندا نا ہر بیخ آ شونہال و شوندار کنگ کیک، اگہ واسہ بیرہ کالج و

ننا زبان اٹی آب اٹو نوشت و تخلیق اف ہندا سوب آن قاری ہم اف۔ ہرکس نا آب آ پرکگ تینا پینا اسے تو ڈن ہم اف کن یکسر تیوی غا براہوٹی ادبی تخلیق و نوشت آ آب آن خورک پان اگہ نون تینا افسانہ و ناول آ بروے کین تو اٹی ہم گڑا گڑا س مون آب بریک ہندا ڈول شاعری نا کتاب آتے ٹی ہم چندی کتاب آک نا مون آ بریرہ ہرا فتنے نون خوانگ کزوک و آب اٹ پانگ کینہ۔ بلکہ کلاسک ادب نا کھول آتھک کینتا۔ نقاد آ آب آ پرکگ نا وخت آ داہم اُسٹ آن دپ کہ ننا ادبی نوشت نا عمر اوخ اف ہرا ڈول کہ ایلو زبان تا نوشت نا عمر آ، براہوٹی زبان نا نوشت نا عمر داسہ شت 60 سال آ، اوشت سال اٹی ننا غٹ ناول آک کم وودو نیم درزن اسے آ، ہندا وڈ افسانہ غاتا کتاب آک کم ووسی اس مرور، انشائیہ ٹی بیرہ 5 کتاب آ، خاکہ

ورنا گل

نوری ناشار بے پد؟

ایونو نیا شون ہلسا ہمو ہند آسر منے کہ او فنتے ہر گڑا وڑا نا وڑا سے ٹی سرمریک۔ ایونو پوسکن آ دور اٹ ہراڑے بندغ شار اسکان ہنگ نام ڈکھ ہر فک بلکن او تین

..... سراج نشین

کن ہر گڑا ء ارا ٹی تولوک تولوک بس۔ ہمو وخت اٹ مخلوق داڑاں چٹ خواہنک۔ ایونو دنیا تون چچ اسے نامکتی اف۔ بلکن دنیا آخا ہندا ملک اٹی چندی شار تیتی دا گڑا اک اریر۔ مخلوق آسراتی اٹ تینا زندہ تیریک۔ ہموڑے چندی ہندن ء شار اریر ہرا فک ایونو ہم ایلو شار تیان پدی ء۔ ہر ایتنی زندا بنا دوا گڑا ک ملپس۔ ہراڑے بندغ آک داسکان ہمو گڑا تیان مرہ ہرا فک ایلو مخلوق ء بھاز مست سرمنسو۔ ہمو شار تیتی اسہ شار قلات ہم ارے۔ ہرا کہ اسہ وخت اسے ٹی تخت و تاج انا خواجہ منے۔ ہرا اٹی اسہ وخت اس بادشاہ تو سنے مخلوق آباد شاہی کرینے۔ ہرا تینا بروک آ مہمان تے خفین تیت تول کرینے۔ ولے ایونو شار زندا نا اولی گڑا تیان بے مراد ء۔ ہر ہمو گڑا ہرا کہ دا وخت اٹ ہر بندغ ء بکار ء، ہمو دا شار اٹی نا پید ء۔ بجلی، گیس، دیر دا وخت اٹ زندہ منگ کن ہر بندغ نا بندای گرج ء۔ ہرا فغان بیدس زندہ منگ سخت ء۔ ایونو دا شار اٹی مخلوق ہندا گڑا تے کن سلنگ ء۔ ولے دا فقا بارواٹ ارفو ک ء کس اف۔ کس کس آن دابارواٹ سوچ ہم کپک کہ انتے دا شار ء دن پد تخنگا گئے۔ اسہ دور اسے ٹی پایہ تخت

کیرہ۔ دا وخت آ قلات اٹی بجلی اف آن حساب ء۔ ہراڑے کہ گیس اف تو مخلوق تینا گڑا اس کاریم تے بجلی نازی آ کیک۔ ولے بجلی ہم گیس آنبار اف اتون اوار ء۔ دے اٹ چچ گھنڈے، نن اٹ شش گھنڈے، مطلب چچ آہست و چار گھنڈے ٹی ہیرہ یا زندہ گھنڈے بجلی ملک، ولے ہموڑے ہم ہر گھنڈے ٹی پنج شش وار بجلی کاہک و بریک۔ چلہ غا گیس ایتن اف، بجلی ہم اف آن حساب ء، ہرا کہ مخلوق ء مجبور کیک کہ اودا شار ء الر ایلو شار تیان کار۔ ہراڑاں دا شار انا روزگار ء بھاز بھلو نستان اس بریک۔ اگہ نیمہ غان زیات مخلوق پیشن کاہک تو داڑے روزگار والا مخلوق کن بھاز سخت مریک ہندن مریک کہ اوقتا چچ آ دے اٹ اسل چچ روزگار مفک و دو خالی ارا تیا کارہ۔

ہندن مستمیکو ڈکھ دیر انا ء۔ دیر زندہ منگ نا ہمو گڑا ء، ہراڑاں بیدس انسان منہ دے ہم زندہ منگ کپک۔ ولے ہندا المی آ گڑا قلات کون انگا شار اٹ نا پید ء۔ بورنگ آک بھاز ترندی اٹ پراسا کنگ ء۔ ڈغار نا دیر شیف ہنگ ء۔ بانگ بارسا کنگ ء۔ مخلوق بھاز سختی ٹی تینا زندہ تدیفنگ ء۔ بندغ آک مجبوری آن پیسہ ٹی دیر خواہر ہراڑے دیر والا تینا ٹیکنی تا نرخ ء ہندن بھاز تختا نے کہ غریب بندغ نا وں آن تیر ء۔ مخلوق مجبوری آن مرمر آن دُور یڑا و کاٹم تیا بھلا بھلا خوا تے تختا دیر اتیک۔ ہموڑے گڑا س زوراک ء بندغ سرکاری آ بورنگ آ تادیر تے مخلوق کن کاریم اٹ انگ نا جا کہ غا پیسہ ٹی بجا کیرہ۔ ہرا کہ اسہ بھاز بھلو گناہ اسے۔ ہندن دا گڑا تیان بیدس قلات شار انا پدتمنگ نا غٹ آن بھلا ڈکھ تعلیم مفنگ ء۔ قلات شار اٹی دا وخت آ اسہ جوان ء تعلیمی ادارہ اس ہم

اف۔ منہ اسکول ء اونیٹی ہم خواہنک آک کم ء۔ اسہ مارتا کالج اسے ہرا کہ شار آن اسل بھاز پیشن ء، واستاد اوٹی ہم کم ء، ہرا کہ اسل اف آن حساب ء۔ داڑاں بیدس نئے داڑے یونیورٹی اس ارے نئے کہ یونیورٹی نا کمپس اس کہ مخلوق ونا ورناک

خزم

احسن خاران

..... بہاول نسیم بنگلوی

احسن خاران نا براہوئی شاعری نا کتاب ”جذبات احسن“ نا پین اٹ 1975ء اٹی شینک مس۔ ہرا کہ براہوئی ادب نا پڑ آ بھاز پذیرائی دوئی کرے۔ اوکان پد 1977ء اٹی اونا بلوچی شاعری نا کتاب ”دیوان احسن“ نا پین اٹ شینک مس۔ دا کتاب اٹی بلوچی زبان تون اوار اونا براہوئی شاعری ہم اوار ارے۔ احسن خاران منہ وخت دینی درس و تدریس نا خدمت ہم سرتر سا کرے۔ اوکان پد شہداد کوٹ اٹی تین کن اسہ حکمت نا دکان اس ملا۔ انتے کہ او حکمت نا شخ اٹی ہم بھاز لاٹھی تھاکہ۔

احسن خاران تینا زندا نا اسہ بھلو شخ اس دین اسلام نا شینکاری، تالانی و تلخ، درس و تدریس اٹ گذرینے۔ و ہندن براہوئی زبان و ادب نا تالانی نا خدمت آتیتی ہم بھلو وخت اس تیر کرے۔ اونا براہوئی زبان و ادب نا شینکاری نا شخ اٹی سرتر وک آ خدمت آک سفت کڑرہ۔ احسن خاران نا شخصیت اٹی سادہی، سچائی، دین د وتی، براہوئی زبان و ادب نا تالانی نا جوزہ تون اوار مہر و سیوت، انسان دوتی نا ہم گچین ء لاٹھی ساڑی نسکہ۔

احسن خاران نا بھلو وخت اسے آن طب خراب نسکہ، او تینا نا جوڑی تون اوار مالی نزوری آن ہم بھاز فریشان مسکہ۔ ہندا فریشانی تا سوب آن او 4 فروری 1983ء ناوے داد نیا غان موکل کرے۔

پنی آ شاعر ادیب عالم دین ایماندار عبدالغفور، تخلص احسن، قلمی پن احسن خاران، 1941ء اٹی یوسف وال خاران اٹی ودی مس۔ اونا باوہ شرفدار نا پین مولانا شیر محمد، قبیلہ بھوانی بلوچ، ساڑی آ جہی ہند شہداد کوٹ سندھ۔

احسن خاران تینا بنائی دینی تعلیم ء تینا باوہ شرفدار مولانا شیر محمد آن دوئی کرے۔ ولدا اسکول اٹی پراسری تعلیم ء شہداد کوٹ اٹی دوئی کرے۔ اوکان پد دارالعلوم گھڑی خیر وٹی مولانا جان محمد آن دینی تعلیم دوئی کنگ آن پد خیر المدارس ملتان آن عالمی نا سند ء دوئی کرے۔ و شہداد کوٹ آ پدی بس۔ او منہ وخت خوش نویسی و کتابی نا کاریم ہم کرے۔

احسن خاران پیست سال ناوٹی اٹی مولانا جان محمد نا راہشونی ٹی براہوئی و سندھی بلوچی زبان اٹی شاعری نا بنا ء کرے، او براہوئی زبان نا اسہ گچین ء شاعر اسے نا حیثیت اٹ زبان نا تالانی کن ادبی کڑدوسر تس۔ اونا شاعری ٹی دین دوتی، مہر و سیوت، راج رانا راہشونی نا گچین ء رنگ اوار ختگرہ۔ اونا شاعری بنوک خواووک آتے بھاز دوست بسک۔ احسن خاران اول اٹ تینا تخلص ء ”غفور“ نوشتہ کریکہ۔ ولے مولانا محمد رفیق نا پانگ آ 1975ء آن او تینا تخلص ء ”غفور“ آن بدل کر سا احسن خاران نوشتہ کنگ نا بنا ء کرے۔

جوان ء تعلیم اس دوئی کیر و مون مستی تینا دیتیا اروا والا تا وشار انا پین ء بڑ کیر۔ متخین اٹ تعلیم آن بیدس توک پد سترہ۔ تعلیم آن بیدس انسان کور آبار مریک۔ ہموڑے اسہ شار اسے بے تعلیم کنگ اسہ پورو قوم اسے کور کنگ آبار ء۔ اگہ داشار ء مونی دروٹی

افسانہ

کنا مہر آتا ڈیہہ اٹ دتر نا گندے

ہراسٹ بسکہ کنا ڈیہہ آن رنگ ہر فیکہ۔ دا مسکہ۔
ڈیہہ انا باقی تاتینا اسہ تاریخ اس کس۔ خدا نا
تروک آہر نعت آن کنا ڈیہہ پر کس۔ دا
ڈیہہ انا جغرافیہ غا ہراسٹ خن ہشا کہ۔ علم و
زانت انا زباد ہر پارہ غا چٹ بلوک تالان
پن الو۔

..... عبدالرازق سرپرہ

کس۔ فقہ نا جید عالم آتا ہر دوی آچر چا
کس۔ ہر افاقہ علم انا رنگ و نور آن مخلوق فیض
ہلسا ہنا کہ۔ داڑے علم انا روشنائی نا مینار
آک۔ سر۔ اوقاف علم انا برکت اٹ علم انا
روشنائی پین زیات بڑ مرسا بلبلہ اکہ۔

تاریخ شناس آ بندغ آتا پر مہر آ کچاری و
دیوان کس۔ بلوک آمون اتون مہر و مہریت
نا بادشاہی کس۔ کنا خلقی آ ڈیہہ اٹ شاری ڈ
زند اسے نارنگ خننگ کہ۔ داڑے علم انا
ملاسی زیات مرسا ہنا کہ۔ دینی آ علم انا چشمہ
غائیان پین روشن ڈ چراغ ووی
مرسا ہنا کہ۔ دنیاوی آ علم اٹ ہم کنا ڈ غار
ایلو ڈ غارتیان پدی الو۔ داڑے لائح کشاد
کار و جہان گشتہ غا بندغ آتا بے مٹ و
بس آہیت آک ارمائی آست آتے سیبو

تسرہ۔ داڑے ہروڑ انا در مان رسیگا کہ۔
درگہ غا بروک آخیر ناودیت متوکہ۔
سختاوت اٹی ہر بندغ نا دویہ کس۔

کنا ڈیہہ اٹ سختاوت بھڑ پیکن کس۔
داڑے بسن آ فکر انا ہر گام آنا زک آ پھل
آک ترک کریرہ۔ دوی لوبی و مطلب
پرستی نا ڈس و نشان الو۔ ہر بندغ نا قدر و
قدر دانی مسکہ۔ مہمان نوازی ٹی کنا ڈیہہ
پنی کس۔ ہراسٹ مہمان کن ندر و سدخہ

ہراسٹ تینا پن اکن ملاس۔ حیا ایمان

غیر مت مش تا گواچی مسر۔ ہر لوز خود۔ بکنی۔
بلبل اس ایو باغ اٹی باہست خلسا مرک انا
گواچی مس۔ حق و انصاف ناہیت آک
راج آن بال کرینو۔ تینا مڑدہ غا خوات ہر
بندغ تینے فرشتہ نا لقب تنگ۔ ہر بندغ
نا دوک دتر اٹ لوڑوک ڈ۔ ہندا دتر تے تینا
مون تیان تینا بروک آنسل اکن خوشکسا ڈ۔

داسہ مخلوق ناخذ و انا پرستی تاریخ اٹ خوندی
مرسا۔ دا ڈیہہ انا ہر باقی ہرس، جوفہ، نا
گواچی۔ داسہ کنا مہر آتا ڈیہہ اٹ نا گناہ
معصوم آ بندغ آتا دتر چک بلسا ڈ۔
مہالو دیر تا چکل آک اڈ بلنگ نا پن و
بلوسہ۔ داسہ دتر نا چکل آک زیات آن
زیات مرسا۔ داسہ زن کل ہندا دتر نا گوازی
عینا سر سہی تکلہ۔

اینوکل انا خن تینا مون ڈ چشمک تخوک۔
کنے درو بر ملا اسٹ اس پیچور ترسا اس
پارے:

”ما پیرداد نا مہر آتا ڈیہہ انت مس؟
دادے دنا نظر لگا۔ کہ دن مس۔“

بس ہمو خوجہ ناہیت آن ای اسہ کر مہب ڈ
خیال اسے ٹی ڈب ہناٹ، تینا اسٹ انا
بڑاں و مار، ارمان آن نے تون کشاٹ۔
راتی اینو ہر گام آکنا دنا مہر آتا ڈیہہ اٹ دتر
نا گندے۔

داسہ ای ماما پیرداد نا نہین آ کچاری آن
موکل خواہست۔ اوکنے ارمان آن غورائٹ
ترسا ترندہ چکل اس تس پارے:

”توٹل اڑے و رنا مون مستی پین بن
داسہ کان کنا ڈیہہ انا ارمان تا تاریخ نیم پورو
۔ تاریخ نا منہ پنہ سر، نامون آتخاٹ
تا۔“

داسہ ای ماما پیرداد نا مون آ ادب اٹ دا
ہیت آتے اودے پارہٹ۔ ”نہ ماما پیرداد،
تینا ڈیہہ انا گدروک آخیں نا حرف آتینی
لکھوک آ تاریخ و داسہ ناٹھی آ تاریخ و
پین بنگ ناکنے ٹی جیرت اف۔ داسہ ای نما
پر جوزہ غا لوز آتے پین بنگ کپہ۔“

اینو کن خن تیان تینا ڈیہہ اکن بے اختیار
خوینک آک دہار، ولدا ای اوڑان غلغلو
خن تون موکل کرہٹ۔

افسانہ

اسہ فوٹو اس مخوک ڈ، اسہ خن اس خط مینکی ڈ

..... غلام اللہ شاہوانی

کنا خنک ہم اونا غم و دزد آن غلغلو مسر۔
جٹ اسے آن پد تینا ڈکھ و دزد انا و اناستان و
بنا کر سا تینا خوینک آتے سفا کرے
پارے ”اسہ وار کنا اہلم فون کرے کہ ای
خلق آبتگ اٹ تو خوشی آن کنا باہت
تسکان ہنا، ای پسکن ڈچ پیٹ، ٹیل و
مُحل کرہٹ تینے کہ اہلم برو و خوشی تا
کاروان آتو۔“

اسہ دے انتظار کرہٹ، ارٹیکو دے ہم وار
وار آ دروازہ غا خنک کنا خلوک سر، کنا
پیرا نگا کہ ہم بھڑ فریشان کس، اونا خن تیان
خوینک آتا شفرہ روان کس کہ مسمیکو دے آ
اہلم نا کنا سگت اس اراغا بس کنا جیجا و
پارے ”تا تہ! مار ناشار آن بے گواسنے نن
بھڑ کوشست کریں ولے چخبر متو۔“

ہندا خبر و بنگ تو لہہ خنک خوینک آن پر
مسر، داڑو ڈکھ اودے کلسا کرے، دے
پہ دے اونا خنک کوڈ اٹی ہنا کریر، زندا نا
دے ایسر مس و تہاری اس تالان مس، اونا
زندانا ہتم سویل نا گواچی مس، اخیر تینا
ارمان تون خن تے تر کرے و قبرستان نا
باقی تون وار۔ نا لہہ وانا الیراجون!“

اومونی ہیت و ہر چا تہسا پارے کہ ”دایرہ
کنا لہہ نا داستان اف ہزار آ لہہ غاک
ہندن انگام تا داستان تون گون ڈ، ہر تینا
مارتا انتظار اٹی زندان دوتے سسرہ یادامی
خوینک شولہ۔ دا بے وں، بے کس آتا
گناہ انت و؟ انتے زند دراخ و تینا بندغ
آتے کن پڑہ؟ انتے اوفتے دا معلوم
مفک کہ اوقاف جغرا نا کر آک چچ زندا نا
انتظار آن پد ہم خنکپسہ۔ اوفتے پارہ کہ دنیا
غان ہنا تو اوفتے کن کونٹ شاعر و
خوینک شولہ۔“

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

کل و پارے۔

بس کننا راج اٹ گچین کاری مفک، بیرہ
غریب ناحق ۛکننگ کن اسہ شوبازی اس
مریک۔ ہراڑے نانسئل آتا بولی خلنگ
کن دلال اک بگلہ اسے ٹی مچ میرہ۔
داسر سہب آ بے سہمی ۛ خناتو ورنچپ کرے،
تینا مارا نادرند ۛ خلنگ نابعا کرے۔

جاچ

”پھر چلا مسافر“..... بلوچستان نا سفر نامہ

.....عبدال مطلب مینگل

جاچ اس نوشتہ کیوہ۔ ولے دخت گیگ
تھو کہ۔ دن کہ ای کتاب ء شینگ متنگ
آن مست خوانا سٹ، و

Back flap Inner

آ کنا گوئڈ ء نوشت اس ہم نسکہ۔ ہندا
سوب آن مچ آ خاک کنا مزغ اٹ نسکہ۔
گڑا سفر نامہ ء خواننگ خاص وڑا اٹ
بلوچستان نا بابت معلومداری تنگ نا شوق
خوانوک آتے کن داسلاہ ء کہ اوک امر کہ
مرے داسفر نامہ ء خوانر۔ کتاب اٹی رگی ء
فوٹو تاواری کتاب نا زیبائی ء پین زیات
کرینے۔

ننائیک است خواہیک ڈاکٹر محمد مشتاق احمد
مانگٹ تون ء کہ او ہندا وڑ علم و ادب دوستی نا
شادی ترسپین ہندا وڑا کتاب خوانوک
آتے کن مونی اتسا کیک۔

غزل

ولجہ لطیف الملک بادینی بلوچ

دا دنیا، دا دنیا، دا دنیا ء
راستی اٹ ہرکس تینا ء
مہر مطلب، ہر گڑا مطلب پہ مطلب
بندغ، بندغ، ہر انگ مسیحا ء
زلیچہ یوسف ء کرے دزگیر
گواہ داڑے اسٹ انگا خدا ء
مرید ء کرے چاکر نا مریت بخیر
وا ہم ہائل مرید نا شیدا ء
نا ہستی نا چند انا بالاد ء
بیدس نے آن او فنا ء
آسمان آن کہ استار اس شینگ مریک
مہر، مہروان کن ولے آگاہ ء
متو منصور ء داڑے کس اس پہر
پاہو ترک اونا وفا ء
دا زند کہ نے رینگانے ولجہ لطیف
کرک ہمت نا ہمت جتا ء

اگر نئے لک کہ اسہ ہیئت اس راستگی تیان
چپ ہننے تو کئے معلومدار کنگ الی ء۔“
ڈاکٹر محمد مشتاق احمد مانگٹ 15 مارچ
1958ء نا دے ٹوبہ ٹیک سنگھ اٹی ودی
مس۔ او بنائی تعلیم ٹوبہ ٹیک سنگھ فیصل آباد
آن دوئی کرے، وخت اس کہ بوز کوکھولی
تعلیم نا رداث او ایم فل، و پی ایچ ڈی
کرینے، تو بندغ اودے پی ایچ ڈی ڈاکٹر
اس پانگ کیک، ایم بی بی ایس ڈاکٹر اس
آخا۔ او ہندا وڑا اٹ ٹیکسٹائل نا شیخ اٹی

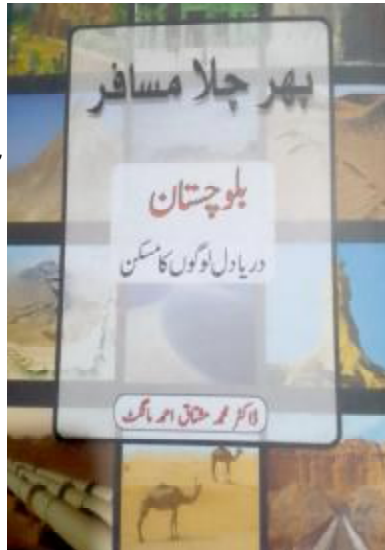
تینا کاروبار تون لگوک ء، تینا ایلو کتاب
آ تینا بار دا کتاب نا ہم نہاد ء نوشتہ کتنے۔
ولے دا ارے کہ ”دا کتاب آن دوئی
مروک کل کتیا غزالی ایجوکیشن ٹرسٹ نا چنا
تا تعلیم و ہیکاری آخوچ کنگٹ۔“
”پھر چلا مسافر“ (بلوچستان دریا دل لوگوں
کا مسکن) الخدمت بلوچستان نا چیئر مین
انجینئر جمیل احمد کرنا ملک اٹ رینگا، اوہو
دے تیشی است خواہی درشان کرے کہ
ڈاکٹر صاحب کوئٹہ غابنگ ء، تو اونا کتاب
نا بابت اسہ دودا اس اڈ ایٹہ۔ ای دا پارسا
بخنداری خواہٹ کہ کئے اسچ آہیت انا
پچ ء آزموندہ اس اف، و ایلو بلوچستان نا ہرا
ادیب اک اریر، ہرافتے دا کتاب
رینگانے، اوک ڈاکٹر محمد مشتاق احمد
مانگٹ نا شخصیت آن ہماز کم واجب ء، و
داس کم وخت اٹ اوکتاب ء خوانا اونا
جاچ ء ہلنگ کپسہ۔ ولے انجینئر جمیل احمد
کر داسٹ آسلیس کہ کسراس کشہ۔ ولے
بھاز آسوب آتا دوا آن دادودا ہلنگ کتو۔
ہڑدے ہندا خیال است اٹ بسکہ کہ
مکسوی روایت آتے برجتنجا بلوچستان نا
اخبار و میگزین (رسالہ) غاتیشی ڈاکٹر
صاحب نا داسفر نامہ غام امر کہ مرے اسہ

بلوچستان نا ہماز آرتا نا ہم پن آٹے
ہرا فک انگریز نا برخلاف جنگ اٹ شہید
مسر۔ داکان بیدس ہمو بے کچ آ شہید
بلوچ سردار و بلوچ ورتا نا ہم پن آ
صاحب نا بھارت یا ترانا جتا غا سفر تا
حوال آسارئی ء۔ او چار وار بھارت آہنا، تو
ہر سفر ء اسہ جلد اسے نا درو شمس۔ اگر اونا
چار جلد ء بندغ خوانے تو اوکان پداونا

کتنگانے ہرا فک نا تاریخ دان تا کتاب
آ تیان گوہنگا نو۔
بنائی ہیئت ”حرف آغاز“ اٹ ڈاکٹر
صاحب نوشتہ کیک:
”کنا داسٹ خواہی مسنے کہ ای ہراڑے کہ
کاو، ہمو علاقہ نا تاریخ، نسیم و دنگ و مخلوق نا
بود ویرشت نا بابت معلومداری دوئی کیوہ۔
ولدا ہمو کل ہیئت آتے ایلو بندغ
آسکان سرکنگ کن نوشت آن کمک
ہلوہ۔ کئے گواد، کوئٹہ، چنگور، زیارت،
مستونگ، تربت، قلات، کچلاک،
خانوڑی، ژوب، سوئی، لورالائی، ہرنائی،
وندر، خضدار، پسنی، مسلم باغ،
قلعہ سیف اللہ تون اوار
بلوچستان نا کبھی پین شاریت
ہنگ نا وار رینگانے۔ ای دا
علاقہ غاتیشی انت اس کہ
خناٹ، انت اس کہ ہنگٹ، و
انت اس کہ پیہ مسٹ، ہموکل
ء نما خدمت اٹ پیش کنگٹ
اٹ۔ ای بھاز آ تاریخ واقعہ
غاتا ہم ہیئت ء کرینٹ، و پورو
پٹ و پول آن پد ہمو واقعہ
غاتے نوشتہ کرینٹ۔ ولدا ہم

پوسکن آ بلوچستان نا سفر نامہ ء خواننگ نا
شوق پک ء ہیئت اسے۔
264 پنے غاتالان داسفر نامہ ٹی چ مہف
بلوچستان نا ہر شار و خلق انا ہیئت اونا
تاریخی، ریدگی، و یکتائی ء درست راستی
کرک۔ اودا کتاب ء ”خان آف قلات
میر مہراب خان و اوڑتون شہید مروک چار
سد آن زیات بلوچ ورتا و ارا ہزار آن
زیات ہلدی بندی تا“ پین آ کرینے۔
ہرا فک 1839ء اٹی تینا وطن نا آزادی
کن انگریز آتا مون آکاٹم ء شیف کنگٹ نا
جاگہ غا مرک ء غمب کریر۔ کتاب

ولے ہرا تم کہ پوسکن آ دور انا ہیئت
مریک، ہراڑے سفر کنگٹ و سفر نامہ نوشتہ
کنگٹ مست آن چپ بھاز آسان مسنے،
فوٹو موہائل نا کیمرہ ٹی ڈک کنگٹ،
نوٹ بک اٹی الی آٹک آ نوشتہ کنگٹ، و
کتاب آ تیان چندی علاقہ و بندغ آتا
تاریخ آک ہم آسانی اٹ دوئی مریرہ۔
دن انگا حالت اٹی ولدا ہم سفر نامہ نا است
ء چنگٹ و یکتائی خوانوک آتے تینا جادوئی
پلیڈ کیک۔ سفر نامہ نوشتہ کروک نا
آزموندہ، پٹ و پول و سفر نا خرچ آک
اودے بیوس کیمرہ کہ او پین خواری و خوئی
اٹ تینا کاریم ء پورو کہ۔ داسفر نامہ نا
صنف ء کہ ہرا خوانوک ء ہر علاقہ نا تاریخ،
دور بیدہ، نسیم دنگ آ تیان واجب کیک۔
و بھاز کم ہندن ء سفر نامہ نوشتہ مریرہ
ہرا فک دا کل پالوتا خیال ء تحرہ، نن ہرا
سفر نامہ نوشتہ نا شخصیت و کتاب نا ہیئت
ء کنگٹ اُن او ڈاکٹر محمد مشتاق احمد مانگٹ
ء۔ داکان مست او چار جلد آتالان
بھارت نا سفر نامہ ”پھر چلا مسافر“ نا سر حال
اٹ نوشتہ کرسا شینگ کرینے خوش بختی نا
ہیت دادے کہ کئے ہر چار آ جلد آتے
خواننگ نا وار رینگانے۔ ہر جلد ڈاکٹر

سیل و چکر (28)

زیبا غامکران

پہنی شارائی زیر پوائنٹ ناکسراٹ ہم سر
منگ مرک۔ داکان سدھا کسر آ ہرا
سرک ارے اوسدھا پہنی شار آ کاہک۔
مکران نام وودج آشاکر شوندری فی پد
ہ۔ پہنی فی ہم سرمنگ آ اسہ پلوی سرک
اسے۔ ہراٹان خبرتک کہ داشارخس پد
تموک۔ تاریخ ناکتاب آ تیتی پہنی شار
اٹی سندرا عظم ناسہ جرنیل اسے نابارواٹ
سرجی اٹ معلوماری ملک۔ داکان بیدس
پہنی فالٹ لائن آٹے۔ ہراناسوب آن
پہنی شارائی زی جم ناچکو چکو ولے بھاز
لوڈو ہر سائیک۔ 1945ء اٹی اسہ زی جم
اسے فی چچ آ پہنی شار بھس موسس۔
ولدا ہم دایات سلے کہ دا اسہ چکو خلق
اسے۔ داٹی رینگ انگ کن ارامسہ ہوٹل
ہ۔ ہرافیتی بندغ تینا خاھوت تون رینگ
انگ کیک۔ داکان بیدس کنگ نا خاص ہ
آسرائی ساڑی اف۔ ہوجگ آتا ہوٹل
آک ہ۔ ہراٹے داجاگہ نامزورکار و
مسافر آک بریرہ چاوارغ کیرہ۔ گوادر و
سربندرا غامکران فی مخلوق ناداپارچھی بلنگ
وسودا کنگ ہ۔

جزیرہ قشت تار۔

دن کہ پن آن خبرتک کہ ہفت تار۔ آن
مراد داڑے ہفت مش ہ۔ داجزیرہ بلوچستان
انت پاکستان نا بھلا جزیرہ غایتی حساب
مرک۔ پہنی شار آن موٹر آ چلیکوک آ
بیڑی تاکمک اٹ سفر اٹی چار پنچ کلاک
لگ۔ ولے داڑے چچ آ آبادی اس
اف۔ بلوچستان اٹی سیل وسوات ناٹش ہر
وخت پدموک و بے خیالی ناگواچی ہ۔ داوڑ
انگچین آ، زیداردیکتا انگانہادی آمیرات

آتیا کس خیال داری کیک۔ آخا تو سیل و
سوات کن دا اسہ بھاز گچن ہ جاگہ اس
منگ کیک۔ ولے بلوچستان نا مخلوق دانا
بارواٹ خاص معلوماری اف۔ گرج دا
نس کہ سیلانی تا آسرائی کن پہنی آن موٹر نا
کمک اٹ چلیکوک آ بیڑی (موٹر بوٹ)
نا آسرائی فراوان کلتکوس۔ داڑے کمپنی
تازرکاری نا بھلا آسرائی اس ارے۔ مالی
وسیلہ ودی کروک آجزیرہ قشت تار ہرادے
کہ انگریزی فی اسٹول پارہ ننے ختنگ نا
وخت ملتو۔ اگہ سفری آسرائی مسکہ تون
ضرور دانا سیل و کرینہ۔ بلکن اوڑے نن ہم
گدریفنگ ہم مرک۔
پہنی آن اور ماڑہ اسکان۔

دن توچ آتزی ہائی وے زیدارے۔ ولے
ہرازیبائی پہنی آن اور ماڑہ نانیام اٹی ہ،
اودے بندغ چچ جاگہ اس ختک۔
دامرلس 20 کلومیٹر، واسہ گچن ہ سرک
اس جوڑے۔ داڑے چندی حیران کروک ہ
جاگہ ساڑی ارے۔ ہرافتے سیل کنگ
آن پد بندغ نا ہوش پرینگ۔ بھوکہ دافتا
گوٹڈرستی راستی اس کین۔
بزی ٹاپ۔

پہنی آن اور ماڑہ غاسفر نا وخت آ پہنی نا

فوٹو تے ہلے یاہلے۔ دانا داپاراپارنا شیفی
تیان خیال اٹ دڑگوئی مرک۔ انٹنے کہ
سرک ناراستیکو وچیکو پارہ ناچکو بھلو تار
ہ۔ و سرک ہم چندی جاگہ غاتیان
ہر سینگ۔ ہراٹ سفر نا وخت آ ہم
خیال داری کروئی مرک۔ آخا تو شیف
تمنگ نا خلیس ارے۔ یامش اتون ڈوک
لنگ نا ہم گمان ارے۔ بھاز آ مسافرلس
آک داجاگہ فی ویل آتا پلوی اٹی بسو، و
ختک نا گواچی مسنو، و بندغ آک

..... انجینئر جمیل احمد کرد

دامان نانیام آن گدرینگوک آ سرک کوہ
”بزی پاس“ پاننگ۔ ”بزی ٹاپ“ آن
راستیکو پارہ غاسوردریاب وڈرون نامک
اٹ سیل کنگ مرک۔ وخت اس کہ ”بزی
پاس“ آن گدرینگسا بڑا نگامش ختگرہ،
داک ہم حیران کروکو۔ داڑے جاگہ
جاگہ بھلو بھلو جون (بٹ) ختگرہ، ہندن
لگ کہ دافتنے انسانک جوڑ کرینو۔ داک
ہزار سال مسٹ سوردریاب ناسوب آن
داوڑ اندروشم اٹ جوڑ مسنو۔ ”بزی ٹاپ“
آ سرمنگ آن بندغ نا اُست مون آ گام
ختنگ خواپک۔ بھاز نا سیلانی تے داڑے
سلوک ختاک، اوک تینا فوٹو ہلفنگ اٹی
اختہ سر۔ داداں برز ہ جاگہ اسے کہ داڑا
لنگ آن پدچ آدامان ختنگ۔ داوڑاٹ
داجاگہ انسان و لاچار کیک کہ بندغ تینا
”ہنگول نیشل پارک“ اسہ بھاز بھلو جاگہ
اسے آٹے۔ دانا تالانی ہندخس و دانا
دنگ آتیتی بلوچستان نامسہ ضلع بریرہ،
گوادر، آواران ولسیلہ۔ ای جاگہ اس
خواناٹ کہ داپارک سویلی ایشیا نارمیکو
بھلا پارک ہ۔ ہراکہ سد آ کلومیٹر
آتیا تالان ہ۔

ولے دانا سیم تیا دیوال دایے اف۔ دا
پارک اٹی انسانی آبادی کم ہ۔ وخت اس

کہ اسہ پارہ غاسوردریاب وایلو پارہ غایت
و بیابان آک ہ۔ داڑے وڈ وڈا ناچک و
سہادر اریر۔ داڑے چچ آ سوردریابی زند
ہم ساڑی ہ۔ دن تو داپارک اٹی شکار آ رکھ
ہ، ولے جی آ مخلوق وڈا نا وڈا سیٹ تینا
شوق و پور ویک۔
بلوچستان اٹی اگہ داپارک آ ہم زرکاری
مرے تو حکومت تون ادار پرائیویٹ آ
کمپنی تے کن زرکاری نا بھلو گیک ساڑی
ارے۔ سیل وسوات اٹ بھلو زراس کنگ
مرک۔ داپارک آن گدرینگ نا وخت آ
نن اسلگ تھارنس۔ نامزل کنڈ ملیرس۔
ون داجاگہ نا خیال و کر سائست آن ہروڑ
انا خلیس و کشان۔ و بیدس دم درینگ
انگ آن کنڈ ملیر ریسٹ ہاؤس و سرمن۔

(ہرجا)

نظم

..... عثمان میر۔ جب

فی خوش اریس تینا خلق اٹی
کنے عشق و تینا ڈیہ اتون
فی اریس خواریش اکن
ای ملاس تینا ڈیہ اکن
نہ تون فکر و تینا مال نا
ای وا فکر اٹی تینا پک نا
داڑ کھ وڈ دانا کہ غاک
کنا بڑی نادا داستان
کہ دایکو ای، ایلو ہرف و بٹ
کہ دایکو تون جنگ بس
وادا ایڑہ لٹے تاپے وی
کہ دابا و غاتا اے بے کسی
کنے پامرغ و کپڑای
فی پاسد دایے بس آچی
ای پا و دایے عشق بس
کہ دایکو تینا ڈیہ اتون
فی تو خواہ مہر و میرانا
ولے اوگونک وڈ غار کن

All about #Brahui

talarbrahui.com

براہوئی نابارواٹ،

براہوئی فی

تالار